

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEP SODIŠČA (deseti senat)

z dne 9. februarja 2017*

„Predhodno odločanje — Člen 99 Poslovnika Sodišča — Direktiva 1999/70/ES — Okvirni sporazum ETUC-UNICE-CEEP o delu za določen čas — Določba 4 — Veriženje pogodb o zaposlitvi za določen čas v javnem sektorju — Prestrukturiranje univerzitetne organizacije — Nacionalna zakonodaja — Vključevanje rednih profesorjev visokih šol v zbor rednih univerzitetnih profesorjev — Pogoj — Pridobitev doktorskega naziva — Sprememba zaposlitev za polni delovni čas v zaposlitve za polovični delovni čas — Uporaba le za redne profesorje, ki so zaposleni kot nadomestni uslužbenci — Načelo prepovedi diskriminacije“

V zadevi C-443/16,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 8 de Madrid (upravno sodišče št. 8 v Madridu, Španija) z odločbo z dne 21. julija 2016, ki je prispela na Sodišče 8. avgusta 2016, v postopku

Francisco Rodrigo Sanz

proti

Universidad Politécnica de Madrid,

SODIŠČE (deseti senat),

v sestavi M. Berger, predsednica senata, A. Borg Barthet in F. Biltgen (poročevalec), sodnika,

generalna pravobranilka: E. Sharpston,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi odločeno z obrazloženim sklepom na podlagi člena 99 Poslovnika Sodišča,

sprejema naslednji

Sklep

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago določbe 4 okvirnega sporazuma o delu za določen čas, sklenjenega 18. marca 1999 (v nadaljevanju: okvirni sporazum), ki je v Prilogi k Direktivi Sveta 1999/70/ES z dne 28. junija 1999 o okvirnem sporazumu o delu za določen čas, sklenjenem med ETUC, UNICE in CEEP (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 368).

* Jezik postopka: španščina.

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Franciscom Rodrigom Sanzem in Universidad Politécnica de Madrid (politehnična univerza v Madridu, Španija, v nadaljevanju: UPM) v zvezi z odločitvijo zadnjenavedene, da skrajša delovni čas zadevne osebe, in sicer z zaposlitve za polni delovni čas na zaposlitev za polovični delovni čas.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V skladu s členom 1 Direktive 1999/70 je namen te direktive „uveljaviti okvirni sporazum [...], sklenjen [...] med splošnimi medpanožnimi organizacijami (ETUC, UNICE in CEEP)“.
- 4 Člen 2, prvi odstavek, te direktive določa:
- „Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, [...] pri čemer jih morajo države članice uvesti tako, da bodo vedno lahko zagotavljale rezultate, ki jih nalaga ta direktiva [...]“
- 5 V skladu z določbo 1 okvirnega sporazuma je namen tega sporazuma, prvič, izboljšati kakovost dela za določen čas z zagotavljanjem uporabe načela nediskriminacije in, drugič, vzpostaviti okvir za preprečevanje zlorab, ki izhajajo iz veriženja pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij za določen čas.
- 6 Določba 2 okvirnega sporazuma, naslovljena „Področje uporabe“, v točki 1 določa:
- „Ta sporazum se uporablja za delavce, zaposlene za določen čas, ki so sklenili pogodbo o zaposlitvi ali delovno razmerje, kakor ju opredeljujejo zakoni, kolektivne pogodbe ali običaji v vsaki državi članici.“
- 7 Določba 3 okvirnega sporazuma, naslovljena „Opredelitve“, določa:
- „V tem sporazumu izraz
1. ‚delavec, zaposlen za določen čas‘ pomeni osebo, ki ima pogodbo o zaposlitvi ali delovno razmerje, sklenjeno neposredno med delodajalcem in delavcem in pri katerem je konec pogodbe o zaposlitvi ali delovnega razmerja določen z objektivnimi pogoji, kakršni so potek določenega datuma, dokončanje določene naloge ali nastop posebnega dogodka.
 2. V tem sporazumu izraz ‚primerljiv delavec, zaposlen za nedoločen čas‘ pomeni osebo, ki ima pogodbo o zaposlitvi ali delovno razmerje za nedoločen čas v istem podjetju, opravlja enako ali podobno delo/poklic, pri čemer se upošteva izobrazba/strokovnost. Če v istem podjetju ni primerljivega delavca, zaposlenega za nedoločen čas, se za primerjavo uporabi veljavna kolektivna pogodba ali, če take pogodbe ni, nacionalna zakonodaja, kolektivne pogodbe ali običaji.“
- 8 Določba 4 okvirnega sporazuma, naslovljena „Načelo nediskriminacije“, v točki 1 določa:
- „Delavc[i], zaposlen[i] za določen čas, se glede pogojev zaposlitve ne sme[jo] obravnavati manj ugodno kakor primerljiv[i] delavc[i], zaposlen[i] za nedoločen čas, [zgolj zato, ker so zaposleni za določen čas,] razen kjer je različno obravnavanje upravičljivo iz objektivnih razlogov.“

Špansko pravo

- 9 Druga dodatna določba Ley Orgánica 4/2007 por la que se modifica la Ley Orgánica 6/2001, de 21 de diciembre, de universidades (sistemski zakon 4/2007 o spremembi sistema zakona 6/2001 z dne 21. decembra 2001 o univerzah) z dne 12. aprila 2007 (BOE št. 89 z dne 13. aprila 2007, str. 16.241), naslovljena „Zbor rednih profesorjev visokih šol in vključitev njihovih članov v zbor rednih univerzitetnih profesorjev“, določa:
- „1. Da se rednim profesorjem visokih šol, ki imajo na datum začetka veljavnosti tega zakona doktorski naziv ali ga pridobijo naknadno in jim je podeljena posebna habilitacija [...], zagotovi dostop do zbora rednih univerzitetnih profesorjev, imajo neposreden dostop do zbora rednih univerzitetnih profesorjev na svojih delovnih mestih [...]
 2. Univerze vzpostavijo programe, s katerimi se rednim profesorjem na visokih šolah omogoči usklajevanje pedagoških obveznosti s pridobitvijo doktorskega naziva.
 3. Osebe, ki ne pridobijo statusa rednega univerzitetnega profesorja, ostanejo v enakem položaju ter ohranijo vse pravice in polno habilitacijo za poučevanje in, če je to primerno, raziskovanje.
- [...]“
- 10 Z Ley 4/2012 de modificación de la Ley de presupuestos generales de la Comunidad de Madrid para el año 2012 y de medidas urgentes de racionalización del gasto público e impulso y agilización de la actividad económica (zakon 4/2012 o spremembi zakona o splošnih finančnih avtonomne skupnosti Madrid za leto 2012 in nujnih ukrepih za racionalizacijo javnih izdatkov ter spodbujanje in poenostavitev gospodarske dejavnosti) z dne 4. julija 2012 (BOE št. 247 z dne 13. oktobra 2012, str. 73.244) je bila zlasti določena sprememba trajanja delovnega časa nadomestnih rednih profesorjev brez posebne habilitacije iz točke 1 druge dodatne določbe sistema zakona 4/2007, in sicer z zaposlitve za polni delovni čas na zaposlitev za polovični delovni čas.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 11 F. Rodrigo Sanz od leta 1983 dela za UPM, natančneje na visoki šoli za arhitekturo v Madridu.
- 12 7. novembra 1989 je bil kot nadomestni uslužbenec za polni delovni čas imenovan na delovno mesto profesor titular de escuela universitaria (redni profesor visokih šol). Opis njegovih delovnih nalog, njegov delovni čas in njegov urnik se odtlej niso spremenili.
- 13 Zaradi prestrukturiranja organizacije univerz v Španiji je bilo z zakonom 4/2007 določeno, da se redni profesorji visokih šol vključijo v zbor rednih univerzitetnih profesorjev, če so pridobili doktorski naziv.
- 14 Poleg tega je upravni svet UPM v okviru ukrepov, ki jih je bilo treba sprejeti zaradi zmanjšanja proračuna, naloženega z zakonom 4/2012, odločil, da se skrajša delovni čas rednih profesorjev, ki so bili zaposleni kot nadomestni uslužbenci in niso bili habilitirani za to, da bi delali kot univerzitetni predavatelji ali redni univerzitetni profesorji, to je na delovnih mestih, za katera se zahteva doktorski naziv.
- 15 Ker F. Rodrigo Sanz nima doktorskega naziva, je bil 19. novembra 2012 obveščten, da je bila njegova zaposlitev za polni delovni čas spremenjena v zaposlitev za polovični delovni čas z ustreznim znižanjem plače.

- 16 F. Rodrigo Sanz je zoper to odločitev vložil ničnostno tožbo z obrazložitvijo, da ne ustreza niti pedagoškim potrebam niti potrebam oddelka, na katerem poučuje, temveč se z njo upošteva zgolj zmanjšanje stroškov univerze. Ker se navedena odločitev nanaša zgolj na nadomestne uslužbenke, naj bi učinkovala tako, da se ti obravnavajo manj ugodno kot njihovi kolegi s statusom uradnika.
- 17 UPM trdi, da navedeni ukrep pomeni zagotovilo kakovosti, saj se tako omogoči ovrednotenje učinkovitosti pedagoških, raziskovalnih in upravnih dejavnosti zbora rednih univerzitetnih profesorjev. Ob upoštevanju možnosti državnih uprav za samoorganizacijo naj bi ta ukrep pomenil prilagojen odziv na upad vpisa, ki naj bi bil ugotovljen v zadnjih letih.
- 18 Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 8 de Madrid (upravno sodišče št. 8 v Madridu, Španija), predložitveno sodišče, opozarja, da okvirni sporazum prepoveduje zlasti to, da bi se delavci, zaposleni za določen čas, obravnavali manj ugodno kot delavci, zaposleni za nedoločen čas, ki so v primerljivem položaju, samo zato, ker so zaposleni za določen čas.
- 19 Predložitveno sodišče poudarja, da je v španski zakonodaji, s katero je določena vključitev rednih profesorjev visokih šol v zbor rednih univerzitetnih profesorjev, izrecno navedeno, da osebe, ki v postopku dostopa ne prejmejo zadnjenedenega statusa, ostanejo v enakem položaju in ohranijo svoje pravice. Vendar naj bi univerzitetna uprava to določbo dejansko uporabila le za redne profesorje s statusom uradnika, izključila pa naj bi nadomestne uslužbenke, pri čemer naj bi se oprla na temeljno razliko med uradniki in nadomestnimi uslužbenci, da so prvi uspešno opravili natečaj, na podlagi katerega je bilo ustvarjeno delovno mesto, imenovanje drugih pa temelji zgolj na zahtevah, povezanih s potrebo in nujnostjo zasedbe prostega delovnega mesta.
- 20 Po navedbah predložitvenega sodišča so značilnosti zasedenih delovnih mest, narava zaposlitve, zaupane naloge in zahtevana izobrazba za obe navedeni kategoriji profesorjev enake. Poleg tega naj bi bilo dokazano, da je mogoče skrajšanje delovnega časa utemeljiti zgolj s prizadevanjem za omejitev izdatkov, saj naj bi potrebe zadevnega oddelka po pedagoškem delu ostale nespremenjene, pa tudi nedavni razpisi naj bi kazali na to, da še vedno obstaja potreba po polni zasedbi delovnega mesta.
- 21 Zato se predložitveno sodišče sprašuje, ali se uporaba take nacionalne zakonodaje sklada z okvirnim sporazumom, če je njena posledica ta, da se delovni čas rednih profesorjev, ki spadajo v kategorijo nadomestnega osebja, skrajša za polovico, če ti nimajo doktorskega naziva, medtem ko redni profesorji s statusom uradnika, tudi če nimajo doktorata, v celoti ohranijo svoje pravice in zanje ne nastane nobena neugodna posledica.
- 22 V teh okoliščinah je Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 8 de Madrid (upravno sodišče v Madridu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba določbo 4 okvirnega sporazuma razlagati tako, da preprečuje, da bi ureditev, kot je opisana, dovoljevala skrajšanje delovnika le zato, ker gre za nadomestnega uslužbenca?

Če je odgovor pritrdilen:

- Ali se lahko za objektivni razlog, ki bi upravičil različno obravnavanje, šteje ekonomski položaj, ki zahteva zmanjšanje stroškov, ki ga je treba izvesti zaradi zmanjšanja proračunskih sredstev?
 - Ali se lahko za objektivni razlog, ki bi upravičil različno obravnavanje, šteje možnost uprave, da se samoorganizira?
2. Ali je treba določbo 4 okvirnega sporazuma razlagati tako, da je možnost samoorganizacije uprave omejena s prepovedjo diskriminacije ali različnega obravnavanja njenih delavcev, ne glede na njihov status uradnika oziroma nadomestnega uslužbenca, in sicer občasnega ali za določen čas?

3. Ali se lahko šteje, da sta razlaga in uporaba točke 3 druge dodatne določbe sistemskega zakona 4/2007 neskladni z določbo 4 okvirnega sporazuma, kolikor dovoljujeta, da v postopku vključevanja rednih profesorjev visokih šol [s statusom uradnika] v zbor rednih univerzitetnih profesorjev ti obdržijo vse svoje pravice in ohranijo polno dovoljenje za poučevanje, čeprav ne izpolnjujejo pogoja o doktorskem nazivu, to pa ne velja za redne profesorje visokih šol, ki so zaposleni kot nadomestni uslužbenci?
4. Ali se za ta pogoj glede doktorata, če je zatrjevan kot objektivni razlog za to, da se za redne profesorje visokih šol s statusom nadomestnega uslužbenca, ki ga nimajo, uporablja skrajšanje delovnika za 50 odstotkov, kar pa ne vpliva na redne profesorje visokih šol s statusom uradnika, ki ga ravno tako nimajo, šteje, da je diskriminatoren in zato neskladen z določbo 4 okvirnega sporazuma?“

Vprašanja za predhodno odločanje

- 23 Predložitveno sodišče s postavljenimi vprašanji, ki jih je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba določbo 4, točka 1, okvirnega sporazuma razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je tista iz postopka v glavni stvari, ki v okviru ukrepov za prestrukturiranje organizacije univerz pristojnim upravam zadevne države članice dovoljuje, da delovni čas rednih profesorjev visokih šol, ki so zaposleni kot nadomestni uslužbenci, skrajšajo za polovico, ker ti nimajo doktorskega naziva, medtem ko se ta ukrep ne uporablja za redne profesorje visokih šol s statusom uradnika, ki pa prav tako nimajo doktorskega naziva.
- 24 Člen 99 Poslovnika Sodišča določa, da lahko Sodišče, če je iz sodne prakse mogoče jasno sklepati, kakšen je odgovor na vprašanje, ki mu je predloženo v predhodno odločanje, ali če odgovor na tako vprašanje ne dopušča nobenega razumnega dvoma, na predlog sodnika poročevalca in po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odloči z obrazloženim sklepom.
- 25 V tej zadevi je treba uporabiti to določbo. Kakšen je odgovor na vprašanja za predhodno odločanje, je mogoče jasno sklepati iz sodne prakse Sodišča, glej zlasti sodbe z dne 13. septembra 2007, Del Cerro Alonso (C-307/05, EU:C:2007:509); z dne 22. decembra 2010, Gavieiro Gavieiro in Iglesias Torres (C-444/09 in C-456/09, EU:C:2010:819); z dne 8. septembra 2011, Rosado Santana (C-177/10, EU:C:2011:557); z dne 18. oktobra 2012, Valenza in drugi (od C-302/11 do C-305/11, EU:C:2012:646); z dne 12. decembra 2013, Carratù (C-361/12, EU:C:2013:830), in z dne 14. septembra 2016, de Diego Porrás (C-596/14, EU:C:2016:683), ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso (C-631/15, EU:C:2016:725).
- 26 Najprej, iz te sodne prakse izhaja, da se Direktiva 1999/70 in okvirni sporazum uporabljata za vse delavce, ki ponujajo odplačne storitve v okviru delovnega razmerja, sklenjenega z delodajalcem, za določen čas (sodbe z dne 13. septembra 2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, točka 28; z dne 22. decembra 2010, Gavieiro Gavieiro in Iglesias Torres, C-444/09 in C-456/09, EU:C:2010:819, točka 42, in z dne 8. septembra 2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, točka 40, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 27).
- 27 Določbe iz okvirnega sporazuma se torej uporabljajo za pogodbe o zaposlitvi in delovna razmerja za določen čas, sklenjena z upravami in drugimi subjekti javnega sektorja (sodba z dne 22. decembra 2010 v zadevi Gavieiro Gavieiro in Iglesias Torres, C-444/09 in C-456/09, EU:C:2010:819, točka 38 in navedena sodna praksa, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 28).
- 28 Ker je F. Rodrigo Sanz na UPM več kot 30 let opravljal različne profesorske naloge kot nadomestni uslužbenec na podlagi več imenovanj za določen čas, se zanj uporabljata Direktiva 1999/70 in okvirni sporazum.

- 29 Dalje, treba je opozoriti, prvič, da določba 1(a) okvirnega sporazuma določa, da je eden od njegovih ciljev izboljšati kakovost dela za določen čas z zagotavljanjem uporabe načela nediskriminacije. Poleg tega je v tretjem odstavku preambule okvirnega sporazuma določeno, da ta „kaže pripravljenost socialnih partnerjev, da vzpostavijo splošni okvir za zagotavljanje enake obravnave delavcev, zaposlenih za določen čas, tako da jih ščitijo pred diskriminacijo“. V uvodni izjavi 14 Direktive 1999/70 je v zvezi s tem navedeno, da je cilj okvirnega sporazuma zlasti izboljšanje kakovosti dela za določen čas z določitvijo minimalnih zahtev za zagotavljanje uporabe načela prepovedi diskriminacije (sodbi z dne 22. decembra 2010, Gavieiro Gavieiro in Iglesias Torres, C-444/09 in C-456/09, EU:C:2010:819, točka 47, in z dne 14. septembra 2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, točka 25, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 31).
- 30 Namen okvirnega sporazuma, zlasti določbe 4, je uveljavitev uporabe navedenega načela za delavce, zaposlene za določen čas, da bi se preprečilo, da delodajalec tako delovno razmerje uporabi za prikrajšanje delavcev za pravice, ki so priznane delavcem, zaposlenim za nedoločen čas (sodbe z dne 13. septembra 2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, točka 37; z dne 22. decembra 2010, Gavieiro Gavieiro in Iglesias Torres, C-444/09 in C-456/09, EU:C:2010:819, točka 48, in z dne 14. septembra 2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, točka 26, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 32).
- 31 Glede na cilje, ki jim sledi okvirni sporazum, je treba torej določbo 4 tega sporazuma razumeti tako, da izraža načelo socialnega prava Unije, ki ga ni mogoče razlagati ozko (glej v tem smislu sodbe z dne 13. septembra 2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, točka 38; z dne 22. decembra 2010, Gavieiro Gavieiro in Iglesias Torres, C-444/09 in C-456/09, EU:C:2010:819, točka 49, in z dne 14. septembra 2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, točka 27, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 33).
- 32 Tako je Sodišče razsodilo, da je odločilno merilo pri ugotavljanju, ali neki ukrep spada med „pogoje zaposlitve“ v smislu določbe 4, točka 1, okvirnega sporazuma, prav merilo zaposlitve, to je delovno razmerje, ki obstaja med delavcem in njegovim delodajalcem (glej v tem smislu sodbi z dne 12. decembra 2013, Carratù, C-361/12, EU:C:2013:830, točka 35, in z dne 14. septembra 2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, točka 28, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 34).
- 33 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da iz elementov spisa, predloženega Sodišču, izhaja, da skrajšanje delovnega časa za polovico in s tem povezano plačno nazadovanje v celoti izpolnjujeta odločilno merilo, navedeno v predhodni točki tega sklepa, zato ju je treba obravnavati, kot da spadata na področje pojma „pogoji zaposlitve“ v smislu določbe 4, točka 1, okvirnega sporazuma.
- 34 Nazadnje, iz ustaljene sodne prakse Sodišča v zvezi s pogoji zaposlitve v smislu določbe 4, točka 1, okvirnega sporazuma izhaja, da pogoji, ki veljajo za delavce, zaposlene za določen čas, ne smejo biti manj ugodni kakor pogoji, ki veljajo za delavce, zaposlene za nedoločen čas, ki so v primerljivem položaju, razen kjer je različno obravnavanje teh dveh kategorij delavcev upravičljivo iz objektivnih razlogov (glej v tem smislu sodbe z dne 13. septembra 2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, točki 42 in 47; z dne 22. decembra 2010, Gavieiro Gavieiro in Iglesias Torres, C-444/09 in C-456/09, EU:C:2010:819, točka 53; z dne 8. septembra 2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557; točke 56, 57 in 64; z dne 14. septembra 2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, točka 34, in sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 40).
- 35 V obravnavani zadevi ni sporno, da se različno obravnavajo redni profesorji visokih šol s statusom nadomestnega uslužbenca in tisti s statusom uradnika, saj se je delovni čas prvih skrajšal za polovico, s tem pa se je razpolovila tudi njihova plača, in sicer le zato, ker nimajo doktorskega naziva.

- 36 Glede na ugotovljeno neenakost je treba na prvem mestu preveriti, ali so redni profesorji visokih šol, zaposleni kot nadomestni uslužbenci, in redni profesorji visokih šol s statusom uradnika v primerljivem položaju.
- 37 Pojem „primerljiv delavec, zaposlen za nedoločen čas“, je v določbi 3, točka 2, okvirnega sporazuma opredeljen kot „oseb[a], ki ima pogodbo o zaposlitvi ali delovno razmerje za nedoločen čas v istem podjetju, opravlja enako ali podobno delo/poklic, pri čemer se upošteva izobrazba/strokovnost“ (sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 42).
- 38 Za presojo, ali delavci opravljajo enako ali podobno delo v smislu okvirnega sporazuma, je treba v skladu z določbo 3, točka 2, in določbo 4, točka 1, tega sporazuma raziskati, ali je mogoče šteti, da so ti delavci ob upoštevanju vseh okoliščin, kakršne so narava dela, pogoji glede usposabljanja in delovni pogoji, v primerljivem položaju (sodbi z dne 18. oktobra 2012, Valenza in drugi, od C-302/11 do C-305/11, EU:C:2012:646, točka 42, in z dne 14. septembra 2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, točka 40, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 43).
- 39 Čeprav je konec koncev predložitveno sodišče pristojno za to, da opredeli, ali so redni profesorji visokih šol, zaposleni kot nadomestni uslužbenci, in redni profesorji visokih šol s statusom uradnika v primerljivem položaju (glej po analogiji sodbe z dne 8. septembra 2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, točka 67; z dne 18. oktobra 2012, Valenza in drugi, od C-302/11 do C-305/11, EU:C:2012:646, točka 43, in z dne 14. septembra 2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, točka 42, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 44), iz navedb iz predložitvene odločbe jasno izhaja, da so značilnosti zasedenih delovnih mest, narava dela, ki se opravlja, zaupane naloge in zahtevana izobrazba za obe navedeni kategoriji profesorjev enake.
- 40 Kaže torej, da je edini element, ki omogoča razlikovanje položaja rednega profesorja visokih šol, ki je zaposlen kot nadomestni uslužbenec, od položaja enakega rednega profesorja s statusom uradnika, začasna narava delovnega razmerja, ki prvonavedenega povezuje z njegovim delodajalcem.
- 41 Ker sta torej navedeni kategoriji profesorjev v primerljivem položaju, je treba na drugem mestu preveriti, ali obstaja objektivni razlog v smislu določbe 4, točka 1, okvirnega sporazuma, s katerim je mogoče upravičiti različno obravnavanje, ugotovljeno v točki 35 tega sklepa.
- 42 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da „objektivni razlog“ v smislu določbe 4, točka 1, okvirnega sporazuma, ki upravičuje različno obravnavanje delavcev, zaposlenih za določen čas, in delavcev, zaposlenih za nedoločen čas, ne more biti zgolj to, da je tako različno obravnavanje določeno s splošnim in abstraktnim nacionalnim predpisom, kakršen je zakon ali kolektivna pogodba (glej v tem smislu sodbe z dne 13. septembra 2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, točka 57; z dne 22. decembra 2010, Gavieiro Gavieiro in Iglesias Torres, C-444/09 in C-456/09, EU:C:2010:819, točka 54; z dne 8. septembra 2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, točka 72, in z dne 14. septembra 2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, točka 46, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 48).
- 43 Sklicevanje zgolj na začasnost dela uslužbencev javne uprave torej ne more biti objektivni razlog v smislu določbe 4, točka 1, okvirnega sporazuma (sodbe z dne 22. decembra 2010, Gavieiro Gavieiro in Iglesias Torres, C-444/09 in C-456/09, EU:C:2010:819, točka 56; z dne 8. septembra 2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, točka 74, in z dne 14. septembra 2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, točka 47, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 49).
- 44 Različnega obravnavanja glede pogojev zaposlitve med delavci, zaposlenimi za določen čas, in delavci, zaposlenimi za nedoločen čas, namreč ni mogoče utemeljiti z merilom, ki se na splošno in abstraktno nanaša na samo trajanje zaposlitve. Potrditev, da zgolj začasnost delovnega razmerja zadošča za

utemeljitev takega razlikovanja, bi popolnoma izničila bistvo ciljev Direktive 1999/70 in okvirnega sporazuma. Uporaba takega merila bi namesto izboljšanja kakovosti dela za določen čas in spodbujanja enakega obravnavanja, ki se želita doseči z Direktivo 1999/70 in okvirnim sporazumom, pripeljala do ustatitve neugodnega položaja za delavce, zaposlene za določen čas (sodba z dne 22. decembra 2010, Gavieiro Gavieiro in Iglesias Torres, C-444/09 in C-456/09, EU:C:2010:819, točka 57, in sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 50).

- 45 Navedeni pojem tako zahteva, da je ugotovljeno različno obravnavanje upravičeno z obstojem jasnih in konkretnih dejstev, značilnih za zadevni pogoj zaposlitve v posebnem kontekstu, v katerem se uporabi, ter na podlagi objektivnih in preglednih meril, da se ugotovi, ali to razlikovanje ustreza dejanski potrebi, ali se z njim lahko doseže želeni cilj in ali je nujno za dosego tega cilja. Te okoliščine so lahko zlasti posledica posebne narave nalog, za izvedbo katerih so bile sklenjene pogodbe za določen čas, in z njimi neločljivo povezanih značilnosti ali pa so, odvisno od primera, posledica sledenja legitimnemu cilju socialne politike države članice (sodbe z dne 13. septembra 2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, točki 53 in 58; z dne 22. decembra 2010, Gavieiro Gavieiro in Iglesias Torres, C-444/09 in C-456/09, EU:C:2010:819, točka 55; z dne 8. septembra 2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, točka 73, in z dne 14. septembra 2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, točka 45, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 51).
- 46 V obravnavani zadevi iz predložitvene odločbe izhaja, da UPM meni, da je različno obravnavanje upravičeno z obstojem objektivnih razlogov, to je dejstva, da se visoke šole srečujejo s proračunskimi omejitvami in upadom števila vpisanih študentov, zato naj bi jim bilo na podlagi možnosti samoorganizacije, ki naj bi jo imele, dovoljeno odločiti, da profesorjem te univerze, ki so zaposleni kot nadomestni uslužbenci, skrajšajo delovni čas za polovico.
- 47 Kar zadeva diskrecijsko pravico, ki jo imajo države članice glede organizacije svoje javne uprave, lahko te načeloma – ne da bi ravnale v nasprotju z Direktivo 1999/70 ali okvirnim sporazumom – določijo pogoje delovne dobe za dostop do nekaterih zaposlitev, omejijo sodelovanje v postopku notranjega napredovanja zgolj na karijerne uradnike in od navedenih uradnikov zahtevajo, da dokažejo strokovne izkušnje, ki ustrezajo nazivu, ki je neposredno nižji od tistega, ki je predmet izbirnega postopka (glej v tem smislu sodbi z dne 8. septembra 2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, točka 76, in z dne 18. oktobra 2012, Valenza in drugi, od C-302/11 do C-305/11, EU:C:2012:646, točka 57, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 53).
- 48 Vendar si morajo države članice kljub tej diskrecijski pravici prizadevati, da se take omejitve, ki privedejo do različnega obravnavanja, uporabljajo pregledno in z možnostjo nadzora ter so utemeljene na objektivnih merilih, da bi se preprečila vsakršna izključitev delavcev, zaposlenih za določen čas, zgolj zaradi trajanja pogodb ali delovnih razmerij, na katerih temeljijo njihova delovna doba in strokovne izkušnje (glej v tem smislu sodbi z dne 8. septembra 2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, točka 77, in z dne 18. oktobra 2012, Valenza in drugi, od C-302/11 do C-305/11, EU:C:2012:646, točka 59, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 54).
- 49 Če je v okviru izbirnega postopka tako različno obravnavanje posledica nujnosti upoštevanja objektivnih zahtev, ki se navezujejo na zasedbo delovnega mesta iz tega postopka in ki niso povezane s tem, da je delovno razmerje med nadomestnim uradnikom in njegovim delodajalcem sklenjeno za določen čas, je to različno obravnavanje mogoče veljavno upravičiti v smislu določbe 4, točka 1 in/ali točka 4, okvirnega sporazuma (sodbi z dne 8. septembra 2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, točka 79, in z dne 18. oktobra 2012, Valenza in drugi, od C-302/11 do C-305/11, EU:C:2012:646, točka 61, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 55).

- 50 Nasprotno pa se uporaba splošnega in abstraktnega merila, kot je tisto iz postopka v glavni stvari, s katerim je naloženo skrajšanje delovnega časa rednih profesorjev visokih šol za polovico zgolj zato, ker so zaposleni kot nadomestni uslužbenci in nimajo doktorskega naziva, ne da bi se upoštevala druga objektivna in pregledna merila, ki se natančneje nanašajo na naravo ali predmet zadevne zaposlitve, ne sklada z zahtevami iz sodne prakse, navedenimi v predhodnih točkah tega sklepa.
- 51 Uporaba takega pravila namreč temelji na splošni domnevi, da že samo delovno razmerje rednih profesorjev visokih šol za določen čas upravičuje različno obravnavanje te kategorije profesorjev v primerjavi s profesorji s statusom uradnika, čeprav sta zaposlitvi teh kategorij profesorjev podobni. Taka domneva je v nasprotju s cilji Direktive 1999/70 in okvirnega sporazuma.
- 52 Te ugotovitve ni mogoče izpodbijati s trditvijo, da je različno obravnavanje nadomestnih uslužbencev upravičeno z ukrepi upravljanja zbora rednih univerzitetnih profesorjev in s proračunskimi omejitvami, ki jih je naložila zadevna država članica, saj je Sodišče že odločilo, da s proračunskimi razlogi, vključno s tistimi, ki se nanašajo na potrebo po strogem upravljanju zaposlenih, ni mogoče upravičiti diskriminacije (glej v tem smislu sodbi z dne 23. oktobra 2003, Schönheit in Becker, C-4/02 in C-5/02, EU:C:2003:583, točka 85, ter z dne 22. aprila 2010, Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols, C-486/08, EU:C:2010:215, točka 46).
- 53 Čeprav se namreč s proračunskimi vidiki lahko utemeljuje izbire socialne politike države članice in vpliva na naravo ali obseg ukrepov, ki jih ta želi sprejeti, pa ti ukrepi sami po sebi niso cilj, zastavljen s to politiko, zato z njimi ni mogoče upravičiti uporabe nacionalne zakonodaje, ki privede do različnega obravnavanja v škodo delavcev, zaposlenih za določen čas (glej po analogiji sodbi z dne 24. oktobra 2013, Thiele Meneses, C-220/12, EU:C:2013:683, točka 43, in z dne 26. novembra 2014, Mascolo in drugi, C-22/13, od C-61/13 do C-63/13 in C-418/13, EU:C:2014:2401, točka 110, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Popescu, C-614/15, EU:C:2016:726, točka 63).
- 54 S tega vidika niti trditve UPM v zvezi z upravljanjem zaposlenih na univerzah in proračunskimi omejitvami ne temeljijo na objektivnih in preglednih merilih. Poleg tega – kot je navedlo tudi samo predložitveno sodišče – tem trditvam nasprotujejo dejstva, saj so potrebe po zadevnih storitvah ostale nespremenjene in tudi nedavni oglasi za zasedbo delovnih mest s polnim delovnim časom dokazujejo nasprotno.
- 55 Nazadnje je treba dodati, da je določba 4, točka 1, okvirnega sporazuma nepogojna in dovolj natančna, da se lahko posamezniki sklicujejo nanjo v postopkih zoper državo pred nacionalnim sodiščem (glej v tem smislu sodbi z dne 22. decembra 2010, Gavieiro Gavieiro in Iglesias Torres, C-444/09 in C-456/09, EU:C:2010:819, točke od 78 do 83, in z dne 8. septembra 2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, točka 56, ter sklep z dne 21. septembra 2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, točka 59).
- 56 Glede na vse navedeno je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba določbo 4, točka 1, okvirnega sporazuma razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je tista iz postopka v glavni stvari, ki v okviru ukrepov za prestrukturiranje organizacije univerz pristojnim upravam zadevne države članice dovoljuje, da delovni čas profesorjev visokih šol, ki so zaposleni kot nadomestni uslužbenci, skrajšajo za polovico, ker ti nimajo doktorskega naziva, medtem ko se ta ukrep ne uporablja za profesorje visokih šol s statusom uradnika, ki prav tako nimajo doktorskega naziva.

Stroški

- 57 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških.

Iz teh razlogov je Sodišče (deseti senat) razsodilo:

Določbo 4, točka 1, okvirnega sporazuma o delu za določen čas, sklenjenega 18. marca 1999 in priloženega Direktivi Sveta 1999/70/ES z dne 28. junija 1999 o okvirnem sporazumu o delu za določen čas, sklenjenem med ETUC, UNICE in CEEP, je treba razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je tista iz postopka v glavni stvari, ki v okviru ukrepov za prestrukturiranje organizacije univerz pristojnim upravam zadevne države članice dovoljuje, da delovni čas profesorjev visokih šol, ki so zaposleni kot nadomestni uslužbenci, skrajšajo za polovico, ker ti nimajo doktorskega naziva, medtem ko se ta ukrep ne uporablja za redne profesorje visokih šol s statusom uradnika, ki prav tako nimajo doktorskega naziva.

Podpisi